

Seminaria licencjackie **(planowane w roku akademickim 2025/2026)**

[zapisy odbędą się w połowie września 2025]

Seminaria dla studentek i studentów kierunku **Edytorstwo**

Prowadzący: dr hab. Michał Czerenkiewicz

Temat: Miasto w książce drukowanej XV–XVIII wieku

Głównym przedmiotem seminarium będzie analiza sposobów przedstawiania miasta i aglomeracji miejskich w książkach wytworzonych głównie na terenie Europy od ok. połowy XV stulecia do schyłku XVIII wieku. W trakcie zajęć uwaga poświęcona zostanie przede wszystkim wybranym utworom literackim i książkom drukowanym, przy jednoczesnym wskazywaniu na przykłady obecności idei miasta również w ówczesnej książce rękopiśmiennej. Wśród poruszanych zagadnień znajdują się m.in. takie jak: miasto jako zespół urbanistyczno-architektoniczny, miasto jako wspólnota mieszkańców czy też miasto pojmowane jako alegoria. Obok zapoznania uczestników ze wspomnianymi kwestiami celem zajęć jest również zdobycie umiejętności samodzielnego napisania pracy licencjackiej pod kierunkiem promotora, na podstawie odpowiednio dobranej literatury podmiotu i przedmiotu.

Prowadzący: dr Joanna Hańczkiewicz

Temat: Książka i prasa polska na obczyźnie po 1939 r. – Archiwum Oficyny Poetów i Malarzy

Edytorskie seminarium licencjackie poświęcone polskiej książce na emigracji. W trakcie seminarium będziemy się przyglądać aktywności pisarskiej oraz wydawniczej Polaków mieszkających po II wojnie światowej poza granicami kraju – ze szczególnym uwzględnieniem osiągnięć Oficyny Poetów i Malarzy, założonej przez Krystynę i Czesława Bednarczyków. Uczestnicy seminarium w ramach pracy licencjackiej będą mogli opracować niedużą edycję wybranych materiałów z Archiwum Oficyny Poetów i Malarzy lub przygotować rozprawy na tematy związane z polskim ruchem wydawniczym na emigracji (analiza typograficzna projektów okładek, książek, serii wydawniczych, gazet, czasopism; analiza produkcji wydawniczej poszczególnych instytucji; porównanie edycji emigracyjnych i krajowych w warstwie wizualnej i/lub tekstowej; strategie publikowania pisarzy na emigracji; książki artystyczne i bibliofilskie).

Prowadzący: dr hab. Teresa Frodyma, prof. UJ

Temat: Wizualne aspekty publikacji.

Zagadnienia badawcze (wybór):

Historia wybranego rodzaju publikacji, sposób rozwiązań szaty graficznej (pod względem edytorskim);

Historyczne zmiany w kształcie wizualnym/edytorskim publikacji;

Typografia (wizualna interpretacja informacji);

Projekt wybranego rodzaju publikacji (opis) – umiejętność doboru typografii, jej połączenia z ilustracją oraz format, papier, oprawa intrygująca – materialna postać publikacji;

Rozwój technik graficznych w kontekście druków nakładowych publikacji;

Co wpływa na czytelność publikacji i co to jest?;

Co to znaczy: „najpiękniejsza książka to taka, która sprawia wrażenie, że nie została zaprojektowana”;

Edytorskie zagadnienia w pracy nad publikacją – zagadnienia badawcze związane z postacią wizualną publikacji;

- można podać także własne zagadnienie badawcze związane z wizualną postacią publikacji;

Seminaria dla studentek i studentów kierunku **Filologia polska nauczycielska**

Prowadzący: dr hab. Barbara Batko-Tokarz, prof. UJ

Temat: Przeobrażenia polszczyzny w obrębie wybranych pól leksykalno-semantycznych;
język wobec wyzwań współczesności

Dyscyplina: językoznawstwo

W zaproponowanym temacie seminarium licencjackiego mieszczą się różne możliwości badań polszczyzny i jej odmian (np. języka młodzieżowego, regionalnego, publicznego, internetowego itp.) ze szczególnym uwzględnieniem najnowszych przeobrażeń społeczno-kulturowych i tego, jak odzwierciedlają się one w języku, np.: język mediów, polszczyzna w mediach społecznościowych i Internecie, przeobrażenia grzecznościowe początku XXI w., wpływ tendencji globalizacyjnych lub języka angielskiego na najnowszy język polski, nowe podejście użytkowników do normy językowej, moda językowa, język inkluzywny, etyczność komunikacji czy sytuacja odmian terytorialnych na przełomie wieków itp. W ramach przygotowania rozpraw licencjackich możliwe będzie także badanie tego, jak w języku są opisywane różne obszary rzeczywistości w ramach wybranych pól leksykalno-semantycznych dotyczących np. kulinariów i zmieniających się zwyczajów żywieniowych, różnych dyscyplin sportu czy realizacji hobby, pielęgnacji urody, dbałości o zdrowie, nowych technologii itp., co łączy się możliwością badania języka określonych grup połączonych np. wspólnymi zainteresowaniami.

Podczas początkowych spotkań seminaryjnych zaproponuję bardziej szczegółowe tematy badawcze, które będzie można opisać w pracy licencjackiej, ale jestem otwarta także na różnorodne pomysły i plany badawcze uczestników. W razie jakichkolwiek pytań już teraz zachęcam do kontaktu: barbara.batko-tokarz@uj.edu.pl

Prowadzący: dr Magdalena Brodacka - Dwojak

Temat: Proza ze Środka Europy (XX i XXI wiek)

Seminarium licencjackie poświęcone będzie literaturze tworzonej przez Środkowoeuropejczyków oraz problemowi szeroko rozumianej tożsamości środkowoeuropejskiej. Omówione zostaną kluczowe dla tego zagadnienia eseje i manifesty (od *Zachodu porwanego* Milana Kundery po *Fantom Europy Środkowej przegląda się w literaturze* Olgi Tokarczuk) oraz działalność instytucji i środowisk kulturalnych problematyzujących ową tożsamość. Prace licencjackie powinny obejmować przykłady polskiej powieści i eseistyki po 1945 roku do dziś lub analizy porównawcze literatury polskiej z innymi literaturami Europy Środkowej.

Prowadzący: dr Ilona Kulak

Temat: Kultura języka i kultura w języku (polszczyzna standardowa, gwara, język mediów, literatura)

Dyscyplina: językoznawstwo

Seminarium ma charakter lingwistyczny i jest skierowane do osób zainteresowanych zjawiskami językowymi w kontekście kulturowym, studiujących na takich kierunkach, jak np. filologia polska nauczycielska czy polonistyka antropologiczno-kulturowa. Prace licencjackie będą dotyczyły kwestii normatywnych w języku, a więc poprawności językowej i zasad używania języka (kultura języka), oraz etnolingwistycznych, czyli utrwalonych w języku wartości, tradycji, wierzeń danej wspólnoty (kultura w języku). Przedmiot analizy mogą stanowić słownictwo ogólne i gwarowe, nazwy własne, teksty folklorystyczne (np. pieśni, przyśpiewki), użytkowe (np. ogłoszenia, zaproszenia), prasowe (np. reportaże, felietony), internetowe (np. blogi, posty), telewizyjne (np. paski informacyjne, tytuły programów), literackie (np. bajki, opowiadania). Przykładowe zagadnienia: świadomość językowa uczniów/studentów, grzeczność językowa, przemiany w języku młodego pokolenia, stereotypy językowe, język wybranych grup społecznych, kreowanie światów w języku mediów, sposoby wartościowania w reklamach, nazwy własne w utworach literackich. Mile widziane są również własne propozycje tematów z zakresu dialektologii, etnolingwistyki, socjolingwistyki lub onomastyki, zatem tych dziedzin językoznawstwa, które koncentrują się m.in. na badaniach związku języka z różnymi aspektami życia społecznego i kulturowego.

Prowadząca: prof. dr hab. Bogusław Dopart

Temat: Od korony Tatr po jasne wody Świtezi: romantyczne pejzaże, miejsca pamięci, topografie magiczne

Dyscyplina: literaturoznawstwo

Od korony Tatr po jasne wody Świtezi: romantyczne pejzaże, miejsca pamięci, topografie magiczne.

Niniejsze seminarium zaprasza jego uczestników w podróż śladami romantycznej wyobraźni – podróż w miejsca, które często nie posiadają bogatych reprezentacji tekstowych i wciąż stanowią niedostatecznie rozpoznany teren refleksji badawczej. Miejsca święte, przeklęte, magiczne, ale też miejsca ekspiacji, i te idealne, stanowiące *locus amoenus*. Nie pominiemy miejsc pamięci i tożsamości, które stały się symbolami odradzającego się uczucia narodowego, jak np. Bar, czy miejsc rozślawionych wydarzeniami powstań zbrojnych. Szeroko widziana tematyka *genius loci* poprowadzi nas od tatrzańskich lekcji romantycznej wzniosłości ku pejzażom mentalnym i ideologicznym, a także Mickiewiczowskiej poezji prawd żywych i różnym odsłonom romantycznego regionalizmu.

Podstawowy cel seminarium stanowi przygotowanie studentów do napisania prac licencjackich. Pierwsza część kursu zostanie poświęcona formułowaniu tematów przyszłych prac, konstruowaniu konspektów i wstępnej bibliografii. W czasie zajęć będziemy omawiać nie tylko utwory literackie, ale również teksty teoretyczne w poszukiwaniu w nich przydatnych narzędzi interpretacyjnych. W czasie spotkań przewidziane jest prezentowanie fragmentów powstających rozpraw, które będą poddawane dyskusji na forum grupy

Prowadzący: dr Agnieszka Kania

Temat: Lektury w szkole podstawowej – reinterpretacje i wyzwania dydaktyczne

Dyscyplina: Polonistyka

Do uczestnictwa w seminarium zapraszam osoby realizujące blok zajęć pedagogicznych, interesujące się literaturą obecnie omawianą w szkole podstawowej (klasyka), a także współczesnymi utworami dla młodych odbiorców, które potencjalnie mogłyby stać się lekturami. W perspektywie najnowszych badań literackich przyjrzymy się dawnym tekstom z punktu widzenia dzisiejszych nauczycieli i uczniów, szukając odpowiedzi na pytania uniwersalne, ale i te stawiane przez współczesność. Poszukamy wartościowych pozycji z literatury XXI wieku i zastanowimy się, jak odpowiadają na potrzeby młodszych i starszych uczniów szkoły podstawowej. Omówimy wyzwania dydaktyczne związane z omawianiem w szkole literatury dawnej i współczesnej, poszerzając zestaw metod i sposobów pracy na lekcji.

~~Prowadzący: dr Katarzyna Kucia-Kuśmierska~~

~~Temat: Literatura – muzyka – dźwięk~~

~~Dyscyplina: literaturoznawstwo~~

Prowadzący: dr Karolina Kwak

Temat: Niedorośli wrażliwcy - asocjacje literacko-malarskie w edukacji polonistycznej

Dyscyplina: Polonistyka

Proponowane zajęcia będą się koncentrowały na poszukiwaniu powiązań tematycznych między wybranymi dziełami malarskimi a tekstami literackimi z najnowszej literatury dla dzieci i młodzieży. Szkolna rzeczywistość jest pełna niedorośliwych osób wrażliwych, które potrzebują mądrej obecności dorosłych. Literatura i sztuka stwarzają możliwość do ważnych wielopoziomowych spotkań (z osobami towarzyszącymi w procesie nauczania, z rówieśnikami, z autorami tekstów, z samymi utworami), mogą pełnić funkcję kompensacyjną, ale także prowokować twórcze działania, uwalniać młodzieńczy potencjał wrażliwości. Osoby uczestniczące w seminarium będą odkrywać w sobie gotowość czułego, bliskiego czytania literatury i dzieł malarskich, a także poszukiwać sposobów na przekazanie dalej skłonności do empatycznej relacji z tekstem.

Zakres tematyczny prac (przede wszystkim): - relacyjna obecność obrazu w edukacji polonistycznej, - współczesna literatura dla dzieci i młodzieży poruszająca temat inności – perspektywa edukacyjna, - dialogi międzytekstowe oraz ich znaczenie w nauczaniu, - nauczanie kontekstowe w szkole podstawowej, - inność w literaturze i sztuce.

Prowadzący: dr Agnieszka Jurczyńska-Kłosok

Temat: Nazwy własne w kontekście społecznym – język, kultura, komunikacja

Dyscyplina: językoznawstwo

Przedmiotem badań będą nazwy własne ukazane w perspektywie językowo-kulturowo-komunikacyjnej. Państwo Studentki i Studenci będą mieli możliwość zapoznania się ze sposobami analiz poszczególnych kategorii nazw własnych, takich jak np. antroponimy (imiona, nazwiska, przezwiska), toponimy (mikrotoponimy, nazwy górskie, wodne, miejskie), chrematonimy (np. nazwy własne sklepów i innych budynków użyteczności publicznej, miejskich/wiejskich obiektów kulturalnych, kosmetyków, produktów spożywczych, wydarzeń, inicjatyw społecznych itp.), zoonimy (nazwy własne zwierząt). Onimy mogą pochodzić ze źródeł pisanych (różnorodnych publikacji, map, a także Internetu – np. forów dyskusyjnych w mediach społecznościowych) lub być elementami onomastykonów powstałych w wyniku badań terenowych. Tematyka prac będzie dotyczyła przede wszystkim nazw własnych w kontekście społecznym, w związku z czym można będzie wziąć pod uwagę następujące zagadnienia: nazwy własne a językowy obraz świata; przemiany i/lub mody nazewnicze w kontekście potrzeb człowieka czasów globalizacji; nazwy własne a krajobrazy językowe; wartości wyznawane przez daną społeczność a wykreowane przez nią onimy nieoficjalne; nazwy własne w dyskursach (np. medialnym, politycznym, turystycznym, tożsamościowym, religijnym, ekologicznym itp.); funkcje nazw własnych w utworach literackich (onomastyka literacka). Mile widziane również własne propozycje Państwa Studentek i Studentów. Po konsultacji możliwa jest także realizacja innego tematu z zakresu językoznawstwa.

Prowadzący: dr hab. Urszula Pilch

Temat: Dziewiętnastowieczne pogłosy i powidoki w czasach późniejszych

Dyscyplina: literaturoznawstwo

Seminarium poświęcone jest literaturze drugiej połowy dziewiętnastego stulecia wieków jako niewyczerpanej inspiracji dla twórców dwudziestego i dwudziestego pierwszego wieku. Przedmiotem analizy będą utwory sprzed cesury I Wojny Światowej, ale także najnowsze ich interpretacje umożliwiające przyjrzenie się zmianom w sposobach odczytywania tekstu literackiego, jak również współczesne teksty kultury zainspirowane literaturą powstałą w czasie od romantyzmu do Młodej Polski.

Zapoznamy się z najbardziej inspirującymi twórcami i najciekawszymi odczytaniem, przyglądnijmy się funkcjonowaniu inspiracji literackich na przykład w modzie, muzyce, kinematografii i wreszcie w samej literaturze.

Seminaria dla studentek i studentów kierunku **Język polski w komunikacji społecznej**

Prowadzący: dr Izabela Kraśnicka

Temat: Komunikacja multimodalna – niewerbalne środki ekspresji

Poruszane na seminarium zagadnienia dotyczą komunikacji multimodalnej, ze szczególnym uwzględnieniem w niej roli pozajęzykowych środków ekspresji. Badając język jako narzędzie komunikacji, nie sposób bowiem pominąć także i tych środków, które mają charakter niewerbalny, a wraz z nim służą komunikowaniu określonych treści, opinii, postaw i pełnią istotne funkcje pragmatyczne, wykorzystywane przez mówiących w różnych celach (np. nakłanianie, odmowa). Jak pokazują współczesne badania gestów i innych zachowań niewerbalnych, są one istotnym, znaczeniowtórczym składnikiem wypowiedzi, który wymaga osobnego opisu i analizy, także ze względu na zróżnicowanie form, w jakich te komunikaty przejawiają się w ludzkich działaniach mownych. Większość komunikatów, o ile nie wszystkie, ma charakter multimodalny. Tematyka seminarium umożliwia również koncentrację na wybranych modalnościach, a jedną z nich jest język. W ramach prac dyplomowych badane są m.in. językowe sposoby wyrażania określonych pojęć, strategie komunikacyjne, sposoby kształtowania wizerunku

czy frazeologia języka polskiego. Teoretycznego wsparcia dostarczają przede wszystkim założenia językoznawstwa kognitywnego. Przykładowe tematy prac dyplomowych z dwóch ostatnich lat są następujące: Zauroczeni. Językowe i pozajęzykowe sposoby realizacji formuł magicznych w ludowych rytuałach odczyniania uroków,

„Jak nazywa się miejscówka ta? WuWuA!” - językowy obraz Warszawy w tekstach stołecznych raperów; Strategie komunikacyjne przekazywania złych wieści przez lekarzy na przykładzie serialu medycznego „Chirurgi”;

Multimodalne realizacje związków frazeologicznych na rysunkach satyrycznych Andrzeja Mleczki; Jak mówimy o zdrowiu psychicznym? Strategie komunikacyjne twórców filmów w aplikacji TikTok; Semantyka frazeologizmów gestycznych i obrazujących je gestów w dialogu; Wspierające samogłaski. Repertuar gestów adaptacyjnych polskich polityków i aktorów.

Prowadzący: dr hab. Anna Chudzik

Temat: Semantyka wypowiedzi: język - obraz - nowe media

Seminarium służy przygotowaniu studentów do badania form i procesów konstruowania znaczeń w multimodalnych wypowiedziach, w tym zwłaszcza nowomediálních. Uczestnicy poznają podstawowe teorie, metody i narzędzia badania semantyki języka i wypowiedzi w ujęciu językoznawstwa kognitywnego, językoznawstwa antropologiczno-kulturowego, pragmalingwistyki, mediolingwistyki, multimodalnej analizy dyskursu i innych współczesnych paradygmatów badawczych. Tematyka prac dotyczyć może wybranych współczesnych zjawisk komunikacyjnych, kulturowych i medialnych, form gatunkowych i funkcji komunikacyjnych, dla których zrozumienia ważnym mi aspektami są poznawcze i kulturowe podstawy i procesy wytwarzania znaczenia.

Prowadzący: dr Jakub Pstrąg

Temat: Język polskiej debaty publicznej - retoryczne strategie autoprezentacyjne

Celem seminarium jest wprowadzenie studentów do szeroko rozumianych zagadnień praktyki retorycznej, z nastawieniem na różne aspekty komunikacji politycznej (w tym mass mediów, reklamy, codziennej komunikacji, zarządzania kryzysem, obecnością w social mediach...).

W swoich pracach studenci zbadać będą mogli:

- rolę prezentowanych przez nadawcę emocji w procesie budowania własnego wizerunku publicznego;
- skuteczność stosowania narzędzi perswazji i manipulacji wobec odbiorców komunikatu;
- rolę komunikacji niewerbalnej – jako niewerbalnego procesu negocjowania znaczeń i wyrażania emocji;
- zastosowanie klasycznych teorii retorycznych w procesie analizy wystąpień polityków;
- skuteczność komunikacyjną kampanii wyborczych;
- techniki kreowania tożsamości medialnej;
- multimodalne wymiary komunikacji językowej.

Seminaria dla studentek i studentów kierunku Kulturoznawstwo – teksty kultury

Prowadzący: dr Alicja Müller

Temat: Inne ciała w kulturze najnowszej

Jakie ciała uchodzą dzisiaj za potworne? Czyją sojuszniczką jest Godzilla? Kto się boi wiedźm? Jak i przeciwko czemu buntują się monstra? Na czym polegają odmienne emancypacje?

Przedmiotem seminarium będą kulturowe reprezentacje szeroko pojętej odmienności oraz feministyczne, postkolonialne queerowe czy kripowe strategie przechwytywania piętna i przekształcania go w elementy afirmatywnych polityk tożsamościowych. Analizując wybrane przykłady z literatury, popkultury, filmu, sztuk wizualnych i performatywnych w perspektywie humanistyki zaangażowanej, zbadamy sposoby destabilizowania

opresyjnego reżimu normy, a także projektowania i praktykowania alternatywnych sieci społecznych. Przyjrzymy się ciałom dziwnym, niesfornym i krnąbrnym, które neoliberalna kultura spycha na peryferia widzialności, a które przekształcają margines w przestrzeń oporu i mobilizacji radykalnej politycznej wyobraźni. Zastanowimy się nad rolą obiektu, afektów i nienormatywnych pragnień w narracjach z pogranicza sztuki i aktywizmu, w których inne (kobiece, queerowe, transpłciowe, kolorowe, odrzucające imperatywy tradycyjnej męskości, niepełnosprawne i grube) ciała odzyskują sprawczość. Na seminarium szczególnie zaproszone są osoby, które są zainteresowane badaniem tekstów kultury przez pryzmat cielesności, polityczności i społecznego oporu.

Prowadzący: dr Iwona Boruszkowska

Temat: Kulturowe auto/patografie. Lektury narracji maladycznych

Seminarium poświęcone będzie refleksji nad tekstami kultury dokumentującymi, performującymi i przekształcającymi doświadczenie choroby. W centrum naszego zainteresowania znajdują się auto- i patografie – pisma osobiste i literackie, które opowiadają o doświadczeniu cielesnej i psychicznej kondycji granicznej. Analizując wybrane utwory literackie, eseje, filmy, seriale i dzieła sztuki, uczestnicy i uczestniczki seminarium będą badać, jak narracje maladyczne przekształcają jednostkowe doświadczenie cierpienia w komunikowalne i kulturowo nośne opowieści.

Wprowadzając podstawowe pojęcia z obszaru medycyny narracyjnej, antropologii choroby, biopolityki i posthumanizmu, seminarium opierać się będzie na klasycznych publikacjach Arthura Franka (*The Wounded Storyteller*), Anne Hawkins (*Reconstructing Illness*), Thomasa Cousera (*Recovering Bodies*) oraz Arthura Kleinmana. Lektury te stanowią punkt wyjścia do refleksji nad poetykami choroby: strategiami narracyjnymi, metaforyzacją i językami reprezentacji tego, co cielesne, zranione, nienormatywne, milczące.

Zajęcia otwierają przestrzeń do pracy nad tematami z pogranicza literaturoznawstwa i studiów kulturowych, umożliwiając interpretację choroby jako zjawiska nie tylko fizjologicznego, ale i społecznego, politycznego, symbolicznego. Analizować będziemy chorobę jako język, jako figurę, jako praktykę – wpisaną w systemy wartości, porządek normatywności i kategorie tożsamościowe.

Proponowane obszary tematyczne:

- Patografia jako gatunek literacki i kulturowy
- Topografie i estetyki choroby (materialność, przestrzeń, zmysłowość)
- Narracyjne formy rekonstruowania doświadczenia medycznego
- Medykalizacja i biowładza w literaturze i sztuce
- Choroba jako metafora, znak i język oporu
- Pamięć ciała, somatyczność, afekt i trauma w literackich narracjach
- Kryzys jako forma opowieści: pandemia, niestabilność, lęk

Seminarium skierowane jest do osób zainteresowanych współczesną humanistyką afektywną, studiami nad ciałem, teorią narracji i literaturą zaangażowaną w analizę kondycji ludzkiej.

Prowadzący: dr Alicja Wang

Temat: Niepełnosprawność i neuroróżnorodność w tekstach kultury XX i XXI wieku

Podczas seminarium osoby uczestniczące mogą zapoznać się z podstawowymi założeniami studiów niepełnosprawnych (*disability studies*) oraz ideami ruchu neuroróżnorodności. Tematy będą obejmować takie zagadnienia jak: autobiografie osób z niepełnosprawnościami, polska i światowa poezja cripowa, narracje o dysleksji i innych trudnościach w uczeniu się, *eco-crip* (ekokrytyka cripowa), reprezentacje osób z niepełnosprawnościami i/lub neuroróżnorodnych w serialach, sztuki plastyczne tworzone przez osoby z niepełnosprawnościami/neuroróżnorodne, wypowiedzi oraz reprezentacje osób niewerbalnych w tekstach kultury dawnej i współczesnej.

Seminaria dla studentek i studentów kierunku Polonistyka antropologiczno-kulturowa

Prowadzący: dr Karina Jarzyńska
Temat: Polskie orientalizmy

Dlaczego Polska nie należy do bohaterki klasycznej książki Edwarda Saïda o zachodnim orientalizmie? Wśród możliwych odpowiedzi na to pytanie dwie ogniskują obecnie szczególnie żywe dyskusje: ponieważ Polska nie należała do kolonialnych imperiów, Polacy zaś nie budowali na reprezentowaniu Orientu własnej tożsamości. Tezy te zostaną zrewidowane na drodze wspólnych lektur, rozmów oraz badań prowadzonych przez uczestników seminarium, finalnie ujętych w formę prac licencjackich. Będziemy śledzić literackie artykulacje ambicji kolonialnych Polski oraz teksty egzotyzujące to, co wschodnie, w sposób, który w publiczności literackiej miał wzmacniać poczucie przynależności do „Zachodu”. Horyzontem tak zakreślonych działań będzie przy tym przekraczanie ram prowadzonej przez Saïda i postkolonialistów drugiej fali refleksji, celem uchwycenia specyfiki regionu, którego niejednoznaczne miejsce w globalnych procesach znalazło wyraz w nieopisanych dotąd strategiach włączania w obręb lokalnej wyobraźni tego, co (coraz mniej) egzotyczne, uświatawiania (*worlding*) obszarów położonych na (szeroko pojęty) wschód od przestrzeni znanych z bezpośredniego doświadczenia. Zapropozowana w tytule seminarium liczba mnoga („orientalizmy”) jest zaproszeniem do wspólnego mapowania różnych powodów, dla których nowocześni autorzy i autorki literatury polskiej decydowali się reprezentować „Orient”, w tym okoliczności historycznych i społecznych oraz motywacji intelektualnych, duchowych czy estetycznych. Przyjrzymy się efektom ich działań, szukając jakości prowokujących współczesnego odbiorcę do dialogu. Będziemy czytać Sienkiewicza, Konopnicką, Kasprzowicza, Leśmiana, Iwaszkiewicza, Pawlikowską-Jasnorzewską, Tuwima, Brzechwę, Szczepańskiego i/lub Tokarczuk (lista niedefinitywna).

Prowadzący: dr Katarzyna Trzeciak
Temat: Teorie i strategie porażki a wyobraźnia utopijna

Prowadzący: dr Olga Szmïd
Temat: Strategie oporu w literaturze i kulturze XX i XXI wieku

Seminaria dla studentek i studentów kierunku Polonistyka – komparatystyka

Prowadzący: prof. dr hab. Iwona Puchalska
Temat: Dziecko – dzieciństwo – dziecięcość: perspektywa literatury

Seminarium skierowane do osób zainteresowanych przygotowaniem pracy licencjackiej związanej z szeroko pojętą literacką tematyką dzieciństwa – motywem dziecka, okresem dzieciństwa czy dziecięcym obrazem świata a także problematyką literatury klasyfikowanej jako „dziecięca” w różnych epokach i kontekstach kulturowych, ze szczególnym uwzględnieniem XIX i XX wieku.

Prowadzący: dr Jakub Czernik
Temat: Problematyka natury i kultury od XVIII do XXI wieku

W trakcie seminarium będziemy zajmować się złożonością relacji między światem ludzi a światem natury. Podstawą naszych rozważań będą teksty literackie (i inne zjawiska kulturowe) od wieku XVIII po literaturę najnowszą. Natura bywa w nich przedstawiana jako naturalna przestrzeń optymalnego rozwoju jednostki ludzkiej (romantyczne koncepcje poety, amerykański transcendentalizm), ale też jako nieujarzmiona siła stanowiąca dla człowieka zagrożenie, wymagająca uporządkowania i ucywilizowania (zarówno koncepcje oświeceniowe, jak i założenia europejskiego kolonializmu w XIX wieku). Człowiek jawi się jako jednostka, która powinna żyć w ścisłym związku z przyrodą (Rousseau, Thoreau), ale też jako jednostka wyrwana ze świata natury (zwł. w wieku XX). Będą nas też interesowały wzajemne relacje między światem kultury a światem natury i badaniami nad nią, od wieku XIX (Darwin), po XXI (ekocyd i zmiany klimatyczne, ekopoetyka i environmental studies).

Prowadzący: dr hab. Wojciech Ryczek

Temat: Między imitacją a kreacją. Nowożytne modele twórczości

Seminarium będzie poświęcone przemianom w myśleniu o twórczości literackiej w epoce nowożytnej, związanym przede wszystkim z przekładem, parafrazą, imitacją (emulacją). Omawiane zagadnienia nie będą ograniczać się wyłącznie do czasów wczesnej nowożytności. O wiele bardziej interesujące może się okazać pytanie o „oryginalność” (wyrazistość, niepowtarzalność) w ramach imitacji, jak i o naśladowanie w późniejszej estetyce, akcentującej znaczenie ekspresji, przeżycia wewnętrznego i literackiego eksperymentu.

Prowadzący: dr hab. Barbara Kaszowska-Wandor

Temat: Poetyka biblijna i formy jej obecności w kulturze nowożytnej

Ukazana na początku Księgi Rodzaju scena stworzenia świata jako oddzielenia światła od ciemności przez wieki odczytywana była nie tylko przez teologów i religioznawców, ale także przez filozofów i poetów. Z tych releksów zrodził się między innymi osobny, zapomniany już dziś gatunek heksaemeronów (z gr. *hexa hemeron* – sześć dni, w tradycji wschodniej – *szeszodniow*) – poematów o sześciu dniach stworzenia. To w wielu przykładach wymagające intelektualnie i kunsztowne literacko medytacje o naturze rzeczywistości, którymi wzajemnie powiązane są byty i wreszcie o doskonale niedoskonałym „stworzeniu dnia szóstego” – człowieku. Jeden z najważniejszych polskich biblistów, ale i badaczy kulturowej recepcji Biblii – ks. Marek Starowieyski podkreśla że w biblijnym opisie „byt stworzony nie rodzi się z teologicznej walki, jak nauczała mitologia babilońska (...), ale ze skutecznego wydarzenia połączonego z dźwiękiem (...)” [*Tradycje biblijne*].

Prowokacyjnie brzmi w tym kontekście porównanie Donny Haraway, która uznaje judeochrześcijańską naukę o stworzeniu za „formę molestowania dzieci.” [*Manifest cyborgów*]. Równie dogmatycznie, ignorując rzeczywistość lekturę tekstów biblijnych, oskarża Księgę Rodzaju Lynn White [*The Historical Roots of Our Ecologic Crisis*], uznając ją za główne tekstowe źródło współczesnego kryzysu ekologicznego. Te dwa przykłady sytuują się wśród coraz liczniejszych dzisiaj świadectw stopniowego zapominania o tradycji biblijnej, która jest nie tylko nie czytana, ale i zastępowana ideologicznym ersatzem. Nagłaża stąd się więc potrzeba rozwijania projektów badań recepcji biblijnej zarówno w kulturze współczesnej, jak i szerszej kulturze nowożytnej w ogóle.

W ramach seminarium będziemy zatem badać nowożytne, w tym najnowsze teksty, stanowiące przejawy dialogu (często trudnego i skrajnie negatywnego) z biblijnymi tekstami, motywami, tematami, ideami, wzorcami. Podejmiemy także pogłębiony namysł nad narzędziami tego rodzaju studiów, odwołujących się nie tylko do narzędzi filologicznych biblistyki, ale także do współczesnych studiów nad recepcją.

W obszarze naszych zainteresowań znajdują się także następujące zagadnienia:

- estetyczno-literacki wymiar tekstów biblijnych i udział poetyki biblijnej w kształtowaniu się nowożytnego języka poetyckiego
- swoista, odmienna od klasycznej retoryki biblijna i przejawy jej trwania w późniejszej tradycji literackiej
- sensualno-somatyczny aspekt metaforyki biblijnej, jej konkretność, zakorzenienie w codziennym ludzkim doświadczeniu
- współczesne przejawy zainteresowania tradycją symboliczno-alegorycznej lektury Biblii, nawiązania do niej we współczesnej tradycji literackiej
- kategoria literackiej wyobraźni profetycznej – nowożytne stylizacje i nawiązania

Literatura wprowadzająca:

Marek Starowieyski, *Tradycje biblijne. Biblia w kulturze europejskiej*, Kraków 2011.

Encyclopedia of the Bible and Its Reception Online, Brill 2010, <https://www.degruyterbrill.com/database/ebr/html>

The New Cambridge History of the Bible, vol.3, 4, ed. Euan Cameron, John Riches, et al. Cambridge 2016.

Roland Meynet, *Wprowadzenie do hebrajskiej retoryki biblijnej*, Kraków 2001.

Robert Alter, *The Art of Biblical Narrative*, New York 1981.

Prowadzący: dr Katarzyna Deja

Temat: Literatura w perspektywie transkulturowej i transnarodowej

Seminarium poświęcone będzie koncepcjom transkulturowości i transnarodowości oraz sposobom ich zastosowania w literaturoznawstwie. Osoby studiujące zapoznają się z kluczowymi tekstami opisującymi oba pojęcia (m.in. Wolfganga Welscha i Shelley Fisher Fishkin), a także z wybranymi propozycjami ich praktycznego wykorzystania na gruncie badań literackich: transkulturową historią literatury, zwrotem transnarodowym w badaniach nad modernizmem czy globalnym literaturoznawstwem. W ramach zajęć podejmiemy krytyczny namysł nad możliwościami oferowanymi przez transkulturowość i transnarodowość, ale i nad potencjalnymi niebezpieczeństwami wynikającymi z ich stosowania. Zastanowimy się także nad relacjami łączącymi te koncepcje ze współczesną komparatystyką, wskazując zarówno punkty wspólne, jak i różnice pomiędzy ich metodami,

Tematy prac licencjackich mogą odbiegać od problematyki seminarium; preferowana tematyka, obok zagadnień transkulturowych, obejmuje także: literaturę polską i obcą XIX wieku i pierwszej połowy XX wieku, modernizm polski i europejski, literaturę w perspektywie postkolonialnej.

Seminaria dla studentek i studentów kierunku Studia polskie – język, kultura, społeczeństwo

Prowadzący: dr Adriana Prizel-Kania

Temat: Język i kultura polska w perspektywie porównawczej

Seminaria dla studentek i studentów kierunku Studia polskie dla cudzoziemców

Prowadzący: dr Marzena Wawrzeń

Temat: Glottodydaktyka polonistyczna - międzykulturowość oraz dydaktyka języków obcych

Tematyka seminarium ukierunkowana będzie na indywidualne zainteresowania studentów z zakresu współczesnego językoznawstwa i glottodydaktyki polonistycznej, ze szczególnym uwzględnieniem problematyki międzykulturowości oraz dydaktyki języków obcych. Głównym celem zajęć będzie zapoznanie studentów z zasadami pisania pracy licencjackiej, umożliwiające samodzielne jej przygotowanie. Ponadto studenci będą pogłębiali wiedzę na temat teorii i metodologii badań glottodydaktycznych i językoznawczych.

Prowadzący: dr Dominika Izdebska – Długosz

Temat: Glottodydaktyka polonistyczna – problemy językoznawcze, społeczne i socjolingwistyczne

Na seminarium podejmujemy głównie problemy językoznawcze, społeczne oraz socjolingwistyczne, które następnie stają się tematami prac dyplomowych studentów. Zagadnienia te najczęściej rozpatrujemy w perspektywie porównawczej polsko-ukraińskiej, polsko-wschodniosłowiańskiej. Zawartością prac mogą być zatem analizy językoznawcze oraz badania empiryczne na tematy społeczne, a także kulturowe.

Seminaria dla studentek i studentów kierunku **Wiedza o Teatrze**

Prowadzący: prof. dr hab. Dariusz Kosiński

Temat: Przedstawianie Polski w dramacie, teatrze i performansie

Kontynuując wieloletnie badania i – prowadzone także w trakcie zajęć na Wydziale Polonistyki – rozważania i dyskusje o historycznych i współczesnych sposobach ustanawiania i negocjowania polskości przy pomocy szeroko rozumianych dramatów i przedstawień, proponuję seminarium, którego podstawę stanowią będzie konfrontacja wcześniejszych sposobów opisywania i interpretowania tej problematyki z wiedzą, wrażliwością i perspektywami proponowanymi przez osoby reprezentujące najmłodszą generację badań teatralnych. Przy zachowaniu ram tematycznych wyznaczanych przez przedstawienia polskości oraz podstaw metodologicznych związanych z performatyką, w ramach seminarium analizom i interpretacjom poddane zostaną te przejawy i elementy „performansu Polska”, które osób w nim uczestniczących uznają za najważniejsze i najciekawsze. Mogą to być zarówno dramaty i przedstawienia teatralne, jak i cała gama performansów społecznych: od ceremonii politycznych, protestacji i kampanii społecznych, po przedstawienia kultury popularnej oraz widowiska sportowe. Istotnym wątkiem seminarium będzie także dyskusja nad metodami badawczymi, w tym szczególnie nad praktyką artystyczną jako jedną z nich.

Prowadzący: dr Olga Śmiechowicz

Temat: Teatr jest dla tych, którym nie wystarcza kościół

Prowadzący: dr Katarzyna Waligóra

Temat: Porażki spektakli – spektakle o porażkach